

der er altsaa ikke deri nogen Garanti for nogen egentlig Søndagsfrihed for de tjenende Folk i Handelen. Ganste vist vil jeg indrømme, at Forholdet vil medføre en større Frihed for dem end tidligere, men det, der var ønsket fra først af, var dette, at Søndagsfrihed skulde absolut sikres dem i alle de Tilfælde, hvor det var muligt, at en saadan kunde opnaas. — Med Hensyn til Industrien er der nu i Loven kun taget den store Industri med, kun Fabrikkerne og de fabrikmæssig drevne Virksomheder, og overfor disse er der taget en Del Undtagelsesforholdsregler, som gøre, at adskillige af disse Bedrifter, som der her er Tale om, ikke des mindre kunne holdes i Gang uafbrudt, altsaa baade paa Søndage og Helligdage. Naar man ser, hvor vidtrækkende de Bestemmelser ere, der give Tilladelse til at gøre Undtagelser, saa vil man komme til den Erkendelse, at Loven naar paa det Omraade ikke ret langt ud over, hvad der allerede nu er Tilfældet i den store Industri. Jeg maa ogsaa haardt beklage, at Loven er bleven saa meget indskrænket, at den ikke har taget Haandværket med, og at Undtagelsesbestemmelserne ere affattede paa den Maade, som stik er. Jeg ser det egentlig saaledes, at den betingelsesvise Søndagsfrihed, som skulde opnaas for Arbejderne i den større Industri, i mange Tilfælde ikke vil blive virksom. Naar der saaledes siges, at de paagældende Arbejdere i en Bedrift skulle have Halvdelen af Aarets Søndage fri, vil det nok kunne føre til paa visse Steder, at de Søndage, som falde paa den Tid af Aaret, hvor vedkommende Arbejdere ere arbejdsløse, blive Fridage, medens der bliver rastløst Arbejde den øvrige Del af Aaret. Derimod for en anden Klasse af Storindustrien er der taget en Forholdsregel, som siger, at der kan indgaa Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere om Søndagsarbejdet, trods det at Loven siger, at hveranden Søndag skal være en Fridag; men naar Arbejderne staa enkeltvis overfor Arbejdsgiverne, saa staa de ikke som en fri Part, og saa vil denne Bestemmelse blive saa vag, at Arbejderne ikke ville have synderlig Gavn af den. Jeg tillod mig tillige med et andet Medlem her af Tinget at stille nogle Vædringsforslag til Sagens 2den Behandling, og jeg beklager, at disse Vædringsforslag ikke bleve vedtagne. Jeg maa tillige bemærke, at den Form, vi havde givet Vædringsforslagene, havde vi givet dem af Hensyn til Lovforslagets øvrige Form; vi havde ønsket at gaa tilbage til Lovforslagets oprindelige Form, men gjorde det ikke af Hensyn til de Behandlinger, Lovforslaget har været underkastet. Der blev den Gang

gjort den Bemærkning, at disse Vædringsforslag vilde medføre en Indskrænkning i den personlige Frihed. Jeg tror, at naar vi overhovedet give Love, saa have disse Love til Formaal at gøre Indskrænkninger i den personlige Frihed, og jeg mener, at den personlige Frihed har sin Begrænsning der, hvor den træder andres Frihed for nær, og det tror jeg, at den gør, naar en Del Mennesker kunne forlange, at andre skulle arbejde paa en Tid, da andre helst ønske at være fri og ogsaa kunne trænge til Fridag. Jeg mener, at naar saadanne Indskrænkninger i den personlige Frihed foreskrives ved Lov, saa virke de mere trykkende, naar det er en snævrere Kreds, der kommer ind under den, end naar det er en større almindelig Bestemmelse, som slaas fast, og jeg tror derfor, at de Indskrænkninger af den personlige Frihed for en Del af Samfundets Borgere, som Loven ganste vist indholder og indholdt fra den første Forelæggelse, ville føles langt mindre trykkende, naar Loven var bleven vedtaget i den Form, at den naaede ud til flere Mennesker, end den nu naar til. Er det en mindre Kreds, som kommer ind under den, saa frygter jeg, at de føle den noget haardere, og det vil let bevirke, at der opstaar nogen Misfornøjelse med en saadan Lov, hvilken Misfornøjelse vilde kunne undgaaes, naar der blev foreskrevet almindelige Regler, saa at den store Masse kom ind under Loven. Til Trods for, at jeg saaledes maa beklage, at Lovforslaget foreligger i en meget indskrænket Form og ikke naar ud til de Mennesker, som det efter min Mening burde naa ud til, vil jeg dog betragte det som et Fremskridt paa de Omraader, som det behandler, og jeg vil derfor nu, naar vi skulle stemme om det, stemme for det, saaledes som det foreligger, men det sker med det Ønske, at dersom der i det andet Ting skulde blive stillet Vædringer til videregaaende Forandringer, og Loven altsaa muligvis kunde komme herop en Gang endnu i ændret Stikelse, at det høje Ting da vil kunne gaa noget videre, end det her er gaaet ved Lovforslaget, som det foreligger. Endvidere stemmer jeg for Lovforslaget med det Ønske, at den meget begrænsede Søndagsfrihed, som der bliver indført fra en Del Mennesker, maa være en Spore til, at de Folk, som ikke komme ind under Loven nu, maa trænge efter ved en senere Lejlighed ogsaa at faa en saadan Søndagsfrihed. Jeg haaber, naar der rejses en Stemning ude i Befolkningen for en mere udvidet Søndagsfrihed, end denne Lov hjemler, at det høje Ting saa vil være tilbøjelig til at gaa ind paa de Krav, som fra Arbejdernes Side eventuelt maa blive